

ШЫН

1925 Чылаа
Уласылыттыгы

1963 ч.
ОКТАБЬР
13

ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 244 (5648)

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Өртөө 2 көп.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНДЕ

Винница областың Хмельницк бүдүрүлгө эргелелиниң колхозчуларының, совхозтар ажилчыларының болгаш тускай эртемниглериниң чурттуң көдээ ажил-агыйының бүгү ажилдакчыларына хожудаңгай колхозтарның болгаш совхозтарның экономиказын көдүрери дээш чарышты калбартыр деп кыйгырыының дугайында

Винница областың Хмельницк колхоз-совхоз бүдүрүлгө эргелелиниң колхозчулары, совхозтар ажилчылары болгаш көдээ ажил-агыйының тускай эртемниг-лери база бүгү ажилдакчылары болза, «Хожудап турар колхозтарның болгаш совхозтарның экономиказын көдүрери» чамдык айтырыгларының дугайында СЭКП ТК-ның Президиумунга эш Н. С. Хрущевтун чагазын чугаалажып көргөш, боттарының аргаларын болгаш курлавырларын ханызы-биле сайгарып көргөш, экономика талазы-биле кошкак ажил-агыйларның хожудаашкынын ий чылдың дургузунда ажып эртерин, хүлээнген болгаш колхозтарның база совхозтарның экономиказын көдүрери дээш чарышты калбартырыңа чурттуң көдээ ажил-агыйының бүгү ажил-ишчилерин кыйгырганнар.

Экономика талазы-биле кошкак ажил-агыйларның хожудаашкынын ий чылдың дургузунда ажып эртер деп хүлээлгени алган болгаш колхозтарның база совхозтарның экономиказын көдүрери дээш чарышты калбартырыңа чурттуң көдээ ажил-агыйының бүгү ажил-ишчилериниң инициативазын СЭКП ТК чүүлдүг деп көргөн.

Хмельницк бүдүрүлгө эргелелиниң ажилчы чоннарының чагазын колхозчуларының болгаш совхозтар ажилчыларының хуралдарына калбаа-биле чугаалажып көөрүн, колхозтарның болгаш совхозтарның экономиказын быжыглаар, көдээ ажил-агыйының бүгү продуктулары бүдүрерин болгаш белеткезрин көвүдедир талазы-биле ол патриотчу эгелээчкини бүгү хемчеглер-биле деткирин эвилелдешкен республикаларның компартияларының ТК-ларына, партияның крайкомнарына болгаш обкомнарына, бүдүрүлгө эргелелдеринге, партия, профвэллел болгаш комсомол организацияларына СЭКП ТК сүмелзэн.

«Правда», «Известия», «Сельская жизнь», «Труд» солуннарың редакцияларына, ол ышка республикалар, крайлар болгаш областар солуннарына болгаш бүдүрүлгө эргелелдериниң партия комитеттеринин солуннарына социалист чарыштын чорудулгазын калбаа-биле чырыдып турарын СЭКП ТК хүлээткен.

Винница областың Хмельницк бүдүрүлгө эргелелиниң колхозчуларының, совхозтар ажилчыларының болгаш көдээ ажил-агыйының тускай эртемниглеринин бо үстүндө чугаалап турар чагазын «Шынык» дараазында номеринге парлап үндүрөр.

Совнархозтарның кол сорулгазы

РСФСР-нин УАЧ-нин Президиумунун хуралы

Улетпур кылыгларын бүгү ломенклатураны өзүлгө бүдүрериниң чыл панын күзедери Россия Федерациязын совнархозтарның кол сорулгазы болуп ужурут. Тос айларның оадалдарының күзедери шыдааан өндүрүлгө чедир бербөөн продукцияны дөрткү кварталда четчелестир баары эрежек чугула.

Сентябрьда каш-каш чус машиналары чедир бербөөн Ульяновск автотаводтун багай ажалынын түнелде РСФСР-ниң нитини-биле атомобилдер бүдүрүлгө талазы-биле ол айлык паны күзеттирмез. Нижне-Татилек металлургия комбинаты чыл эгезинден бөр мун-мун тонна шойну, Магнитогорск комбинат—хөй канын чедир бербөөн.

Россия Федерациязы чурттуң улустур продукциязын 10 хире хузуун берип турар. РСФСР-нин Улус ажил-агый чөвүлелиниң президиумун хуралында дөдөлдөгү болза, республиканың совнархозтары бо чылдың тос айларның панын бүдүрүлгөн нити дөдөлдөгү талазы-биле ажып күзеткен. Эрткин чылдың чогуу уези-биле дөдөлдөгү продукцияны барык 10 хуу хойту бүдүрүп үндүрөп.

РСФСР-нин Улус ажил-агый чөвүлелиниң кол эргелелдери Москва, Приокск, Приволжье, Устүү-Волжье, Ортайк-Волжье, Мурну-Урал, Ортайк-Урал, Барыш-Сибирь болгаш Чөвү-Сибирь совнархозтар илангы хемия улустурун чаа күчүлери ажыглаа киверип болгаш шендүүдү аларын өй-шаанда хандыра-биле чөтүр хемчеглерин албай келген.

Л. И. Брежнев Афганистанче чорупкан

МОСКВА. (СЭТА). Афганистанның хааны Мухаммед Захир Шахтын чаалаан өзүлгө ССРЗ-ниң Дээди Совединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев албанчын аян-чорупуң кылып, октябрь 11-де Москвадан Набуле чорупкан.

Эртемниң чедишкенин бүдүрүлгөгө дүрген ажыглаар

МОСКВА (СЭТА). Бүгү-эвеледен Ленин аттыг көдээ ажил-агый академиязы бодунуң хуралында 20 эртем-иниң чедишкени институттары, 83 хире дуржула ажил-агыйларын каттыштырып турар. Ук албан черлериниң эргелинде барык-да 250 муң гектар чер, он-он муң баш ийимстиг бола база шөр мал хаванар бар. Көдээ ажил-агый культураларының чаа сорттары, малдарың чаа уксаларын тыварынын болгаш эртемниң чедишкенин бүдүрүлгө шендүүдө алар талазы-биле ол ажил-агыйларда улау ажилдар чорутуунуң турар.

Эртем-иниң чедишкенин бүдүрүлгөгө дүрген ажыглаар чорупкан. Эртем-иниң чедишкенин бүдүрүлгөгө дүрген ажыглаар чорупкан. Эртем-иниң чедишкенин бүдүрүлгөгө дүрген ажыглаар чорупкан. Эртем-иниң чедишкенин бүдүрүлгөгө дүрген ажыглаар чорупкан.

Улуг Октябрга уткуштур

«Революцияның чалбыжы» колхозтун даргазы эш Г. С. ГУДКОВКА
Партия организациязының секретары эш М. И. ДИДЕНКОГА
Комсомол организациязының секретары эш Н. М. СУХОВКА
Колхозтун агроному эш О. П. ЧУЕВАГА

Межегейжилер ажаап алышкынын дооскан

Күрүнеге тараа садар талазы-биле боттарының хүлээлгелерин чедишкенин күзеткен бүдүрүлгөчү улуг тилтелге-биле СЭКП Тыва обкому болгаш Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлели «Революцияның чалбыжы» колхозтун ажил-ишчилеринге изиг байыр чедирин тур. Мурнакчы агротехниканы бодунуң ховуларына неперетпишаан, бо кандаашкынын чылдын байдалдарына колхоз тараа культураларынын эки дүжүдүн өстүрүп алган, ол болза күрүнеге 443,2 муң пуд тарааны садар, күрүне планын 145 хуу күзүлгө арганы берген. Колхоз келер чылдың бүгү тарылга шөүлүңе четир урезинерин бүрүнү-биле уруп алган, негеттинер санныг аңгысты алдарган, күрүнеге сүт болгаш дүк садарының чыл планын хуусаа бетинде күзеткен.

«Революцияның чалбыжы» колхозтун колхозчулары ам мал кыштагладышкынына бүгү таладыг белеткениринче болгаш ону чедишкенин эрттиреринче бодунуң күженишкенин уландыраар, кышкы үеде ховуларже хөй өдекти сөөртүп, механизатор тускай мергежилдерге колхозчулары, ол ышка зооветеринарлар мал ажилдакчыларын массалык-биле өөрдирин организациястар, машина-трактор паргынын күскү, кышкы септелгезин, бүдүрүлгө, культура-амыдырал объектилерин база чуртталга бажынынын тударына ышкы белеткелер эки чорудар, көдээ ажил-агый продуктулары бүдүрерин көвүдедир дээш моон сонгаар-даа шудуру ажилдаар деп СЭКП обкому болгаш республиканың Министрлер Чөвүлели быжы-биле бүзүрп тур.

СЭКП ТЫВА ОБКОМУ,
ТЫВА АССР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ.

СЭКП Тыва обкомунга Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинге

«Революцияның чалбыжы» колхозтун колхозчулары күрүнеге тараа садар талазы-биле социалист бекит хүлээлгелерин алдары-биле күзеткенин айткаар өөрүшкүлүг болдувус. Балгазының эки шынарлыг 443,2 муң пуд тараазы Төрөөн чурттуң шыгжамырыңа чүдүртүп чоруттуган.

Келер чылдың дүжүдүңе хергезгээ эки шынарлыг урезинер бүрүнү-биле урдунган болгаш 11 муң гектар чер белеткенин. Күрүнеге сүт болгаш дүк садарының талазы-биле план ажыр күзеттиген. Ээт садарынын планын Улуг Октябрының байырлыгына уткуштур күзүлгөсүр бис. Чыл төңүзүңе чедир планга немештир 100 тонна сүт дүжааттыг турар.

Колхоз даргазы Г. ГУДКОВ,
Партия организациязының секретары М. ДИДЕНКО,
Комсомол организациязының секретары Н. СУХОВ,
Агроном О. ЧУЕВА.

Байырлалга чедишкенин журажыр дээш

Культура министрствозунуң типографиязының коллектив Октябр революциязының 46 чыл оюнуң байырлалына күш-ажылчы чедишкенин журажыр дээш бекиткен социалист дүжүлгени алган ажилдап турар. Бүдүрүлгениң түс-түс хестериниң аразында, социалист чарыштын түнелин дүүн чаа үндүрүп чугаалашкан.

Хол-биле жүк өөрүр цехтин ажил-ишчилери эрткин сентябр айда 4904 рубльдин продукцияны өндүрүп дүжүлгөсүн 5860 рубль 30 көпөк кылдыр күзүлгөсүн, айың бүдүрүлгө планын 119,5 хуу күзеткен, коллективтин мурнакчы хестериниң бирээс болган.

Ол ышка ливонти цехи сентябрда 4892 рубльдин продукциянын кылдыр деп хүлээлгезин 5257 рубль 77 көпөккө бүдүргөн болгаш ай планын 107,5 хуу күзүлгөсүн, коллективтин дээр хестеринин бирээсине санаткан.

А. А. Громыконун Дж. Кеннеди-биле журашканы

ВАШИНГТОН. (СЭТА). Октябрь 10-да Ак бажыга ССРЗ-ниң дашыкы херектер министри А. А. Громыко АКШ-тын президентин Дж. Кеннеди-биле журашкан.

Ий шақта үргүлчүлөң журажышкынын соонда А. А. Громыконун корреспондентилерге медетлээ болза: моон мурнуна АКШ-тын жүрүне секретары Д. Раск-биле санал-оадаларын солчулазына көрүп турган дегенерей айтырыгларын презент-биле журажышкынына чугаалажып көргөн. Бо айтырыгларын чамдыктары совет-америк харылааларга шуу хамдарыгылы айтырылар болган деп, А. А. Громыко чугаалаан. Ол өскө айтырылар болза делегейин дүжүлгөчүлүгү чоруну нити чавырдырыңа угаандырган моон сонгаары бажынынын байдунуң болуруна хамдарышкан айтырылар, илангыча септелгениниң дүжүлгөсүн айтырылары болган.

Президент Дж. Кеннеди-биле журажышкынын ажитыг болган дээр-лиге бодалы А. А. Громыко илергейлээ. Дүжүлгөсүн чедир айтырылар талазы-биле айтырыларын калбарыңың угаанды боттарының күженишкенин моон сонгаар-да үргүлчүлөңге ийи талалар күзелин илергейлээ деп, ол чугаалаан.

Ак бажына болган журажышкына совет таладан—ССРЗ-нин дашыкы херектер министриниң оралачызы В. С. Семенов, ССРЗ-нин АКШ-га элчиси А. Ф. Добрынин, америк таладан—күрүне секретары Д. Раск, күрүне секретарынын тускай дуулакчызы Л. Томпсон, күрүне секретарынын дуулакчызы У. Тайлер олар олурушкан.

«Межегей» совхозтун механикаторларынын, ажилчыларының коллективин 22.600 гектар, оон иштинде 18.500 гектар тараа культураларының ажаап алышкынын дооскан. Ажаап алышкынын өй-шаанда чоруткан чорук болза, совхозтун ажилчыларының түтүлүгү күш-ажылчы болгаш дирекцияны бекит алышкынын партия организациязынын талазындан организацик ажилды багай эвес чорутканын түнели болур.

Ажаап алышкынын эгелдеринин бүдүрүлгө биче эвес белеткек ажилы чоруттуган. Дүжүт ажаап алышкынын үезинде механизаторларның күжүн шың таарыштыр тургускан болгаш оларның ажилы дээш чөтүрүп контролюду тургускан турган. Механизаторлар ортуңуна социалист чарышты калбарган. Бригада-ларга агиткудустары, чамдыкы-гаштары үндүрүп, социалист чарыштын көргүзүп, салбарларын чарыштын түнелин үндүрүп, оон тилекчилерине кызыл тукуштартып, ымындарын тыпсып келген. Механизаторлары кызымаккай күш-ажылчы кыйгырап турар тодагай кыйгырыңа транспорттар-биле хову тургаларын каастап шөкөөн. Ол ышка механизаторларга эрежек чугула амдырал байдаларын тургускан. Бригадаларга нитиниң чөмөңдөгү база багай эвес организастатынган.

Адыгы, бешки, бирги бригадаларга ажилдап турган парварлар Т. Тиханова, Н. Устинов, А. Бирякова оларның дугайын механизаторлар мактап турар. Бо бригадаларга ажилдап бүтү кижилер өй-шаанда база тоттур чөмөңнөп, эки ажилдап турганнар.

Тоттур чөмөңнөп алдыга ажил бүдүрүп деп механизаторлар баштактап чугаалай бергелен тургалар. Шынар-ла дык хөй механизаторлар амыр-дыжын бөдөйлөп, аажок эки ажилдааннар. Илчанагы колдор дүжүт ажаап алышкынын үезинде беш-алды сези нормаларын күзүлгөсүн келгени таварылга эвес. Комбайнерлер Владимир Тимков, Геннадий Шарав олар сезонда 220 гектар тарааны кестирер турган, кайызы-да «СК-3» комбайн-биле 1450 гектары ажаап алган. Леонид Исиков «СК-3» комбайн-биле 1200 гектары, Николай Лажын 800 гектар хиреп кестирген. Михаил Чернышевтин, Булар Биче-өөдүн, Борис Васильевтин комбайнерлер эвенотунун кижигүнеринин кийл бүрүзү 750 гектар тарааны ажаап алган.

Ол эвенотда комбайнлардан тараа сөөртүргө чолочук Геннадий Чучулин эки ажилдап, Михаил Лутков «С-6» деп эрги комбайн-биле 900 гектар тараа культураларын кестир-

ген. Сураглыг комбайнер Степан Прокопьевич Суворов огу Николай-биле кады 2000 гектар тарааны кестирген. Комбайнерлер Темир-оол, Никитин, Премарено болгаш өскө-лер-да ажаап алышкына багай эвес ажилдааннар.

Бо комбайнерлерин бекит бүдүрүлгө ажилында чамкы чүк болгаш олар комбайнынын эки билер, оларын эки ажаар, кызымаккай механизаторлар болуп турар.

Бешки бригада (бригадир эш Вилер, салбар эргелелчиси эш Лебедев) 3.300 гектар шөлдүн ажаап алышкынын совхозта бүтү бригадалардан эрте доостан.

Совхозтун бүгү бригадаларына техниктиг хандырылганы багай эвес организастаан. Дүжүлгөчүлүгү механизаторлардан тургустунган адикчи-мастерлерин бригада бүрүлгөсүн быжылаан. Олар тракторларынын, комбайнынын болгаш өскө-даа машиналарынын үрелген чүдүлгөсүн узууга талазы-биле механизаторларга мергежилдик техниктиг дузаны көргүзүп келген. Комбайнлардан шаңнара, шаңнардан тараа хүлөп алыр чөткө-лөргө тараа сөөртүргө совхозтун бодунуң-да чолочулары база Кызылдан барган чолочулар-да улау дузаны көргүзүп, эки ажилдаан.

Башкы институтунуң, салгы-кооператив училищениң студенттери, ол ышка Кызыл хоорайнын, Бай-Хаак суурунун ажилчылары болгаш албан-хажычылары дүжүт ажаап алдырына, ситен белеткениге, нартофель болгаш ногаалар ажаарына база савап бөлөриге үнелеп четтес дузаны көргүскөн. Илчанагы эки ажил-агый бо чылын 388 гектар шөлдүн картофун ажаап ап, 2000 ажит тонна ситенин белеткен, 7.040 тонна савапны бөлүп алганы таварылга эвес.

Тараа шөлдүңе бүгү саваптын тонаа дүжүт, хар чыгыже чедир бүрүнү-биле болуп ап, тыран шараан, фермаларже сөөртүр сорулганын сөөктүлүгү дирекциямы коллективтин мурнуна салган. «Межегей» совхозтун дирекцияны адис аңдар ажилды сөөлүгү хүнерде база багай эвес организастап турар. Аңгы аңдарыныңында 45—50 гектар тракторлар ажилдап, олар хүн бүтүрде 450—500 гектар агышты алдарып турар. Октябрь 10-та чедир совхоз келер чылдын дүжүлгөсүн 14 муң гектар черин белеткен. Аңгы аңдарының темпизин хүн бүтүрде өшүп турар болгаш чер должуге чедир ам-даа 5—6 муң гектар агышты аңдар сорулганын совхозтун дирекцияны механизаторларынын мурнуна салып турар. Ол болза Улуг Октябрының байырлыгына эки белет болур.

«Октябрь 30 чылы» колхозта

ФЕДОРОВКА. (Телефон-биле). Кал-Фед районунуң «Октябрь 30 чылы» колхозунда күскү чер аңдарына бекит темпизин чоруп турар. Бо хүнерде чедир ажил-агыйда нитиниң кылы 2650 га черин келер чылдын дүжүлгө эстүреринге белеткен. Илчанагы ажаап турар механизаторларын аразында И. Гуденко, С. Дымбыштай олар ышка мурнакчылар ээлчек нормазын 150—160 хуу чедир күзүлгөсүн туралар.

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалын өзүлгө мал кышкындагышынына белеткелди ук ажил-агыйда шыгыраткан. Фермаларже, кыштагаларже савап ситен сөөртүп чедирер ажил изиг-гүлү Бо хуниңиң медээни өзүлгө олар-да 50 тонна ситен, савап чедирткени. Мал кажаларынын чымылаанынын, септелген эки чорутууну турар. Септелген ажилдап турар колхозчу тудуугулардан Т. Эртин, М. Оюн олар септелгенин шыгарып экижидер дээш чарышты эгелечилер болу бергенер.

«Октябрь 30 чылы» колхозтун төп шаңында үренип аргылашкынына база чедишкенин чоруп турар. Чеди чылдың адисы чыныга четир хем-чөлдүң, эки шыгарып урезинерин уруп алыр сорулга ында салдыган.

«Улуг-Хая» болгаш «Найрал» совхозтарының механизаторлары ажаап алышкынын чөккү хүнерде дөдөз дөш ийи акынар күженишкенин ажилдап турар.

Аңгылап күзүн аңдар черлерин дүжүдү чыны аңдарган черлеринден артык болуп турарын бо чылдың ажаап алышкынын ажилдарынын түнелин көргүзүп турар. Оон ужурунда күскү чер аңдарыны бо хүнерде улам кабартыр херек. Аңгы аңдарынын планы октябрь 10-га чедир республикага нитизинде 46,8 хуу күзүлгөсүн. Ол болза эрткин чылдың бо үезинде тургандан өзүн хөй, илчанагы ажаа оожурган канчап-даа болбас.

Республиканың ажил-агыйларынын хөй нуруунда ажаап алышкынын доостун. Хову шөлдөр хостук чылдын турар. Илчид болза-да аңгы аңдарыны кошкак чорудуп турар.

Барыш-Хемчик районун ажил-агыйларында аңгы аңдарынынын темпизин күштелдирериге боттуг ажил чорутуулары турар. Илчид хем хонукта аңгы аңдар талазы-биле, немелде өздө 2341 гектар болган. Кал-Хемчик колхозтары база-ла ол хире черин аңдарган.

Ол хожудаашкынынын чымылааны чүт дие, бо чугула айтырынын партия комитеттеринин, бүдүрүлгө эргелелдеринин, колхозчулары, совхозтарынын удурткучулары чугулага көрөйи турарында. Моон сонгаар өң-биле өткөч болбас. Улуг Октябрынын байырлыгына белеткенин турар бо хүнерде казониң ажил-ишчилери келер чылдың тарылгазын четир агышты ажил-агый бүрүнү аңдары алышыңа бүгү күн угаандыра журажыр.

Г. ПЕТРОВ.

ОПОРТУНИЗМГЕ УДУР ЛЕНИНЧИ ЭПТЕШ ЧОК ЧОРУК

(В. И. Лениннин „Марксизм болгаш ревизионизм“ деп чүүлүнүн үнгенинден бээр 55 чыл болганына)

«Марксизм болгаш ревизионизм» деп Ленинни чогаал коммунист болгаш ажилчин партиаларнын оппортунизм биле демиселинге чарлык чүчүлүк чөпкөсү болгон. Ол чөпкөсү болгаш, марксизм өрөгүнүн оң атуулу, марксизмдин — политиктик экономиялык, философиялык, эртемник коммунисттик теорияларын талаа биле реинишалап турарларнын жазырынын ап октаара делегейин коммунисттерине дуулап турар. Ленинни айтышкынарда болгаш түндүктөргө дайыншаан, СЭКП болгаш алы-дууналык өскө-даа партиалар чогаалдык марксизм-ленинизмден бо үнгү муркачтарга чыла шаанышкынын таварыштыр турарлар.

Чошкынын дугурушунан үзөл-болгашында болгаш турмуштагы удуру, СЭКП-нин XX болгаш XXII съездилеринин үг-шынга ууру база 1957 болгаш 1960 чылдардагы Москва чөвүлө тураларынын документи-леринге ууру ажык-биле демиселин турар деп чүвө билдинтир болгай.

Хувискаалчы чугаа-сооттар-биле чажырылып алган, кыдат удуручулар СЭКП-ни болгаш алы-дууна өскө-даа коммунист партиаларын догуну хажайгы-биле, үзөлдөй барымдаа чокка нугулап, боттарын революстук теориянын «арыг чоруу» шын билеп, камгапал турар барым-ла карачынык марксизм кылдыр санап турарлар. Херек кырында олар, нигиледе хөгжүлдөзүнн бодушкунуна анализаторде төөтү талаа-биле тодарай көөр деп марксизм диалектикалык кол негедө-деинде хажай, чогаалдык марксизм-ленинизмдин чарылганар.

СЭКП Топ Комитетинин ажык чараалында база Совет чакыткыч Мелегелдеринде амгы үеңи бүтү-ле үзөлдөй айткыларынын талаа-биле кыдат теоретиктерин ревизионизм болгаш догматикти турмушарын халы бодурудун биле илерей көргүскен. ККП-нин удуручуларын дайыннык болгаш тайыннык социализмдин делегей системанын ролуну, делегейин ажыкчы болгаш национал-хосталгалык шимчөшкүнүн, кижиге чуулурун идеологиялык болгаш практикалык ууру демиселин айткыларынын марксизм-ленинизмди сүзү-биле билер чорукту хажыт-каннар.

Эртен чүс чымын 40-ги чымында марксизм теориянын тыптын белгенинден бээр ленинчил угаан бодурунун оң ууру революстук бөөр эртен деп чүвө билдинтир. Пролетариатты нигиледеди революстук чарууларын боттарын шылар күш кылдыр көргөн, К. Маркс биле Ф. Энгельс боттарын өрөгүнүн сүзүгү эртенки белгиде хөдүргөнөр.

Канды-даа чаа, муракчы чүтү-биле бир дөмөй, марксизм бодурун орунуга бозом боттурун тугушкуну-биле чедип ан, чууун-баалын оппортунистерге ууру калы-дошкун демиселиге бодурутканын тургузуп турган. Ону В. И. Ленин «Карл Маркс (1818—1883 чылдар) деп чымын номга хитирри-биле 1908 чылдын март айда бижжэн «Марксизм болгаш ревизионизм» деп чүүлүнө тваарай болгаш ботурелдин-биле көргүскен.

Ангы-ангы нигиледе тургузулуп хурвудерин тайын кожа-хелбөө догунашканынын политиканык болгаш тайыннык, демократиянын, социализмдин эрге-ажыктарына дүжү турар политиканык карачанык хеври ботур догурун марксизм-ленинизм өрөгүн, практика бодурутканын хөгжүлдөзүнн шимчөшкүнүн фактору болу бооринге бүтү хемчөгөл дөгүм болур.

В. И. Ленин мыйнаар бижжөн: «XX чүс чылдын төчөтүлдө ревизионизм ууру революстук марксизмдин ийдеп демисели болгаш догуурутканын бүтү-ле теоретиктеринин делегей боттук чорууну чорутуру бодурун херезин бүтүн тиледе-линче бурнугааран бар чоруур пролетариаттын революстук уугу тугушкунуна чүтүлө эгези болжур» (Чогааларынын долу чымыда, т. 17, арн 26).

Марксизм теориянын арыг чоруу дөм демиселишаан, оппортунизмдин оңы талаа-биле дамыларын Ленин сойлаан көргүскөн. Меге революстуктарын баштагы Бернштейн болгаш пролетариаттын удуру өрөгүнүн иштинде чидирелдин үзөлдөй орадалык өскө-даа нигиледе «революстуктарын» кам-хайыра чөгү-биле шүгүмчүлөөн. Боттарын сойтуларын марксизмге улаштыра, ревизионист марксизмин дикт чүтү-дүтүрөн, революстук уга-шыннын чок кылып, көтө-күштүгө өрөгүнүн чогаалдык, тургузукчу шимчөшкүнүн хөдүлө көрөйүн, ону ажык чорудула удурулга турмуштан өскө-деп ширинелчек дога кылдыр хурдууру турганар.

Биятын үеңи—капитализмден социализмге өткөрүшкүнүн үеңи. Социализмде лалеринин тыптын келгени, колониалдык системанын бурпун дүңкени болгаш хей-хей уластарын хамарышына чорукту чаалап алган, капитализмдин чуртарында ажыкчы шимчөшкүнүн чидирелдини, дайыгы ууру демиселин турар күштерин бижжыканы—бо бүтү чүтүлөр делегей күштерин боттуруу болгаш үзөлдөй өскө-деп, СЭКП-ле коммунист болгаш үзөлдөй демократия чуртарыда социализмдин тургузушкуну социализмдин делегей системанын кижиге төрөгөтөн нигиледелин мөөн сойгаар хөгжүлдөзүнн улам-на шимчөшкүнүн фактору бодуруу турар.

Марксизм-ленинизм өрөгүнүн, коммунист шимчөшкүнүн чыгыне шүгүмүн реинишалапшаан, кыдат удуручулар революстук эр-революстук дайыннын» дуузы-биле пдид дегиринин теориялык делегейин ажыкчы алганында болгаш национал-хосталгалык шимчөшкүнүн чыгап дөгөрүн орадалык турар.

Эртенге дүштүр баш ууру көөрүнө үзөлдөткөнгө бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Бодурун чүүлүнө В. И. Ленин өттүр көрүкчү сүзү-биле мыйнаар бижжөн: «Биятын ам болгаш чоруду-иле талаа-биле чурттан өрттүн чоруу чүүлүсү: Марксизм теория талаа-биле эдер дээр марксизмдин, ревизионист-биле тактикни чорудуру болгаш ала үзөлдөй чарымдыктыр кылдыр ажыкчы шимчөшкүнүн ийи-чалгыч ала-саар айткыларынын талаа-биле практикага ам чүе халып көрү турар чүүлдерин—бо-ла бүтүн ажыкчы алгы кажан протетар—революциялык бүтү-ле марксизмдин айткыларынын чидирелдини, максаларын хевирин тодара-дырда өн-не шүүтү ууру-дуу-болуу чүүлдерге өткө-дөгөрү-дөзүн мөөнөн, өткө-дөгөрү-дөзүн мыйнаар, дайында шимчөшкүнүн согушкунуна таварыштырарда ботай ийде-линерин тугуу өскө-деп кылдыр демиселин ийде-лишигинде албала келдөөгө улам-на удуру хемчөгөлдө ам-да чымында чурттан өрттөр алаар» (Чогааларынын долу чымыда, т. 17, арн 25—26).

Бо бүтүн барымдаалаан, марксизм-ленинизм партиалар болгаш бистин бо үеңи кол чорудуу дөргө социализм биле империализмдин ара-зында чорудуу болгаш деп түндөй кылганар. Ол түнелге ууру кыдат ревизионист өрөгүнүн алганыр. Билер болза, протетар революстуктарын хей-хей уластарын ара-зында чорудуу болгаш деп түндөй кылганар. Ол түнелге ууру кыдат ревизионист өрөгүнүн алганыр. Билер болза, протетар революстуктарын хей-хей уластарын ара-зында чорудуу болгаш деп түндөй кылганар. Ол түнелге ууру кыдат ревизионист өрөгүнүн алганыр.

Куш-ажыкчы хайныышкын

Бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Бизимдин бодуруларын Ууру Октябрьдин 46 чыл өнго таварыштыр октябрь мурунун куш-ажыкчы дошкө улам калбарыл турар. Дарыны комбинат хорайды Жуурачты коллективтерин бирөөн. Мында даярдыкчылар чеди чымын белик чымын бодуруга онаалдын хуу-саа белик хууулар дөм хайныышкын ажаллап турарлар. Комбинаттын ажык-ишчелери чонуну калык херезелин даярдыкчы калыктарын 50 ажык асортиментте бодуруп үндүрүп турар. Даярдыкчылар үндүрүп продукцияны чүтүлө көрүлдөй турар-өскө, өңү шынарын экижидер дөм уугу кичөөгөйи салып турарлар.

Амгы үеде комбинаттын ажыкчы-нары бүтү ажыкчылар электрикдин машиналар-биле кылдыр аларганар.

Комбинатта даярдыкчыларын 7 бригадалар бар. Олар октябрь айда нигити продукция үндүреринин планын 102 хуу күтүсүн, 27.000 рубльдин кылыктарын бээр деп шимчөшкүнүн калыктарын бирөөн. Мында даярдыкчылар чеди чымын белик чымын бодуруга онаалдын хуу-саа белик хууулар дөм хайныышкын ажаллап турарлар. Комбинаттын ажык-ишчелери чонуну калык херезелин даярдыкчы калыктарын 50 ажык асортиментте бодуруп үндүрүп турар. Даярдыкчылар үндүрүп продукцияны чүтүлө көрүлдөй турар-өскө, өңү шынарын экижидер дөм уугу кичөөгөйи салып турарлар.

Бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Күштерин денигүрүтүп социализмге ахыкты кылдыр өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Амгы үеде комбинаттын ажыкчы-нары бүтү ажыкчылар электрикдин машиналар-биле кылдыр аларганар.

Комбинатта даярдыкчыларын 7 бригадалар бар. Олар октябрь айда нигити продукция үндүреринин планын 102 хуу күтүсүн, 27.000 рубльдин кылыктарын бээр деп шимчөшкүнүн калыктарын бирөөн. Мында даярдыкчылар чеди чымын белик чымын бодуруга онаалдын хуу-саа белик хууулар дөм хайныышкын ажаллап турарлар. Комбинаттын ажык-ишчелери чонуну калык херезелин даярдыкчы калыктарын 50 ажык асортиментте бодуруп үндүрүп турар. Даярдыкчылар үндүрүп продукцияны чүтүлө көрүлдөй турар-өскө, өңү шынарын экижидер дөм уугу кичөөгөйи салып турарлар.

Бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Күштерин денигүрүтүп социализмге ахыкты кылдыр өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

1963 чылда СЭКП Тү-ның сентябрь Пленумунун соонда, партианын болгаш Совет чакыткыч чоруктан уугу хемчөгөлөрүн түнелдеде, бүтү чуртталганын шыкша, Тывада хөдө-хөдө болгаш совхозтарын күш-шындык дика улагытанын, «чу-чү-чү» ренгил абыданнын мындык кам сайнаар көргүзүп турар. Ам Тыванын ховуларында 15 айт күштүг 4 муң ажык тракторлар, 2 муң чыгыч комбайнар, чүс-чүс янык-бүрү кедээ ажал-агыш машиналары ажалдан турар. Мал болгаш чер ажыкын өскө-деп сүзү-биле хөгжүлдөргө дуура-лажыр 870 ажык доди болгаш орту-мак тускай өртемчилер фермаларда, бригадаларда, мастерскаларда, ал-бай черлеринде чүтүлдүг ажалдан турар. 30 ажык муң ажал кылып шындар колхозчулар болгаш совхоз ажыкчылары кедээ ажал-агыш машиналарын адырларда белик көрүлүшкүнүн ажалдан турар. Чоруктан хемчөгөлөрүн ачымында Тывада малдык баш салы 1953 чылда 610 муң турганын 1963 чылда бир миллион ажык өскөн, тарыла шүлү 83 муң га турганын 400 муң га чыгадыр калбарган болгаш ала үеңи иштинде колхозтарда болгаш совхозтарда сүтүг 4 катал, эл-тү 5 катал, дүктү 5 ажык катал, тараанын нигити чымыдазын 3 катал көрүлдөткөн.

«Экономика талаа-биле кошкак колхозтарга хамыктын мурунда организастык дузаны көргүзөр херек. Кол чүүл—кадрлар шилип алары болур. Кандык бир ажык-агыш колдуунда-ла удурулганын денделенин кошканын түнелинде хожудан турар болгай.

иншичелеринде шимчөшкүн-биле негеп турар. Амдыга чедир чедип алдынай турар ажыкчыларын бирөөн болза, хожудан турар ажык-агыштарын экономикалык шыдалын улагыттары, оларын дүргөн хөгжүдери болур. Биле чыдалдык, чангыс черде доктап берген, харын-даа улам-на даярлап турар колхозтарын болгаш совхозтарын эки ажалдан турар, шыдалдык, хей ажык-орунгалык ажык-агыштарын денделенин чедир хөгжүдөр со-рулга бүтү партианын херез деп Коммунист партианын ленинчи Топ Комитеди айтып турар. Амды-ралдын негеделин партианын ай-тышкыны сүзүгү боттардырар бот бистин республикада база-ла чамык ажыкчыларын кылып эгелдөө болгай.

Колхозтарын кадрлар-биле бижжы-лаары—чүгүтүн бүтү колхозтарын мурун-кычыларын денелинге чедир көдүрер дөм бар шын болгаш чаагай окур ол болур.

Колхозту өргөдө удуру турган эш Ревнок-даа, чокта чаа халаш-кан эш Комбукай-даа чер болгаш мал ажыкчынын културалын белдип шыдаас ажалдакчылар болган. Ажал-агыш өскө-деп, эл-чалай, өт-херенги үрөгүдөр чорук колхозта көвүдөн. Куш-ажыктын салгыла-чурму кулузааны-биле ажыктын органиастык баксыраан. Ол шыкша айткан иштер кылган ажыктын өңү түнелдеп болуру дөм, колхозчуларын материалдык сонуургалын бедидер дөм тодаргай хемчөгөл ал-байн турган.

Бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Күштерин денигүрүтүп социализмге ахыкты кылдыр өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Чокта чаа СЭКП Тыва обкомунун бригадалык Чоен-Хемчик районда СЭКП XXII съездин атыг колхозтуу ажык-чорудууларын өрөгүн көр-гөн, ол колхозтуу хожудан турарын чыдалганын илереттишаан, ол ажык-агыш дүргөн көдүреринин аргалын тым, тодаргай хемчөгөл колхозчулар-биле камды ажалдан кылган. Ол хемчөгөлөр колхозтуу кижилерин чүтүлө чүдүзүп

хүлөө алган өскө, харын амдыларды кырынга ам боттадырып эгелдөөн таварышчалыг. СЭКП XXII съездин атыг колхозтуу ажыкчылар турар чери даш-сай-рай өскө, эки байлагыт кара-дүрөп көрүлүп, тараа белик суксаас, тайла чоотула сугат чок 5 муң ажык гектар тарыга шөлдүт, база Чалдаа хемини уунда муң чымын гектар сугаттыг, күртүгү калган черин, ол шыкша 20 муң га чымын калар өштүтү мал оदारлардык, дыка хей суген шөлдүг ажык-агыш бооп турар. Ук колхоз техника-биле бүрүн хандырылганын кам күш-ажык кылып шындар кижилеринде 7 айт күштүг машиналар, азы 15 айт күштүг трактор бүрүлүг 286 га (чымык чер андарыгызын шимчелдере) онаажып турар. Эске өскө-биле чугааларга, хову ажыкчыларын өй-шаанда белик шынарлы күтүсүдүн тургалы, дүштүг өштүрүп, ажал азырынды бүтүн аргалы бар. Ажал кылып шындар 445 кижилер колхозтуу бүтү-ле ажыктын хараа түдүг шындар күш болуп турар.

Мылдык чүвө турбуге, ол колхозтуу шыдалык сөүлүг чылдарда баксырап турар апарганы кымы-даа чажыт өскө. Сөүлүг үш чыда тара-

ны бүдүрери 3,4 муң тоннага, эл-тү 16 хууга, дүк — 40 хууга, а нигити-тин малдын баш салы 1,5 муң башка өскө-дөз. Бир-тө мылдык болганда ола-ажык өскө-дөз турбайн канчаар. Чер болгаш мал ажыкчыдан алган нигити продукциянын үеңи бо чымын 2 катал кулузаан болгаш ордугалын кижигүнерге үеңир келин база ол хире өскө-дөз.

«Өрөгүн кижиге денделдөө, чалгаа кижиге сөгүс» деп, узустун үеңер чугаазында шыкша, ол артында удурутууларынын угаан-сарык чо-гундан ам оң албан организация болгаш янык-бүрү бодуруга черел-еринге база колхозчуларга бөөр өр-еширин 110 муң рубль ажык турар.

Бо Ленинни өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Күштерин денигүрүтүп социализмге ахыкты кылдыр өскө-деп боттук, чогаалдык марксизм-ленинизмде догматиктерин болгаш ревизионисттерин халлашкынардын ойтуу шанышканы, коммунист болгаш ажыкчы партиалар оң тиледе-линче тугуу белик тугуу, бүтү делегейге социализм болгаш коммунист уугу идеаларын тиледе-линче хандырып турар бистин бо хунеривисте онза күштү-биле дынчаны турар.

Мылдык чүвө турбуге, ол колхозтуу шыдалык сөүлүг чылдарда баксырап турар апарганы кымы-даа чажыт өскө. Сөүлүг үш чыда тара-

ны бүдүрери 3,4 муң тоннага, эл-тү 16 хууга, дүк — 40 хууга, а нигити-тин малдын баш салы 1,5 муң башка өскө-дөз. Бир-тө мылдык болганда ола-ажык өскө-дөз турбайн канчаар. Чер болгаш мал ажыкчыдан алган нигити продукциянын үеңи бо чымын 2 катал кулузаан болгаш ордугалын кижигүнерге үеңир келин база ол хире өскө-дөз.

«Өрөгүн кижиге денделдөө, чалгаа кижиге сөгүс» деп, узустун үеңер чугаазында шыкша, ол артында удурутууларынын угаан-сарык чо-гундан ам оң албан организация болгаш янык-бүрү бодуруга черел-еринге база колхозчуларга бөөр өр-еширин 110 муң рубль ажык турар.

Колхоз канчап ычпач барганга? — деп айткы үгүнү турар. Оң чыдалганы болза, хамыктын мурунда удурулгада, ажыкды айлап-баштаар хөдө-дөгөрүгү кижилерин шүшөө багында, оларын каяк-хы-мын өскө-дөз, колхозчу чондан хоорук сиртагарында болгаш оларын билиг-медерелин чөптөзүндө көр чүвени хыналанын анализтеп дөргөн түнелдерин-даа, ажыкчы чо-нууд санал-шүгүмчүлөдери-даа то-доргай көргүзүп турар.

Колхозту өргөдө удуру турган эш Ревнок-даа, чокта чаа халаш-кан эш Комбукай-даа чер болгаш мал ажыкчынын културалын белдип шыдаас ажалдакчылар болган. Ажал-агыш өскө-деп, эл-чалай, өт-херенги үрөгүдөр чорук колхозта көвүдөн. Куш-ажыктын салгыла-чурму кулузааны-биле ажыктын органиастык баксыраан. Ол шыкша айткан иштер кылган ажыктын өңү түнелдеп болуру дөм, колхозчуларын материалдык сонуургалын бедидер дөм тодаргай хемчөгөл ал-байн турган.

Зоотехник — бригаданың удуртукчузу

Волгоград область. «Ленинский» совхозтун зоотехникни мунунист М. А. Насиров 994 инектер санатынын турар саар инектер коданынга бригадир болуп амдылардык шимчелди. Оң азелчи чоруу-биле чажык черлерге механиктиг саалданын херек-

селдерин дерип тургускан. Ол чорук элзек хей амыкчыларын хостарынын аргалын берген, ам 15 саанчыларнык орунга 3 мастерлер 212 инектерин садырып турар. Куш-ажыктын бодурукчулугу беден болгаш саанчыларын ажык телевири барык-ла ийи каптап улгаткан. Курунеге сүт ду-жанынын тос айларда планын бригада хуусаа бетинде күтүскөн.

Бо чылын совхозна сүтүн нигити чымыдазы 20 муң центнер хире болур, эртен чылаазындан уш муң центнер хей болуп турар. Мал ажыкчынын бугу продукциянын курунеге садырынын чыл планын Октябрьдин 46 чыл болгаш оюнга чедир күүсөдир деп, совхозтун коллетивин шимчелдирел алган.

ЧУРУНТА: совхозтун директору П. П. Некрасов (солгай талаа-нда) биле саар инектер коданын-ның бригадир зоотехник М. А. Насиров.

Фото С. КУРУНИНИИ, СЭТА-нын фотохрониказы.

Отчёттар болгаш Мал ажылынга удуртулганы күштелдирер

Барын-Хемчик районун «Мал-чын» колхозтун коммунисттер болгаш бугу колхозчулары чеди чымын бешки чымында мал ажыкчы хөгжүр талаа-биле чамык чедир-кишилер болгаш партиа комитетинин чокта чаа болгаш отчөт-сонгудалыг хуралыга демдегелөөн.

Колхоз курнеге сүт садырынын чыл планын сентябрь 28-те 155,5 хуу, элти—102 хуу күтүскөн. Колхозта сарыктын 6 сүт-баран фер-малары, бо чымын тургускан 10 хей бригадалар ажалдан турар. Сарыктын болгаш чыгыч малды өстүр-еринин чыл планын ажык күтүскөн.

хуу өңүтүн өстүреринге сугулар, арагалар чорук чамык кижилерге бар. Чажык, Мөгөн-Бүрөн девиска-риде Боралай, Самбын, Чамык, Бек-оол сугулар нигитини ажыктын бодуругун, хуузуун ажык хараар байдал-биле чурттан турарлар.

Колхоз курнеге сүт садырынын чыл планын сентябрь 28-те 155,5 хуу, элти—102 хуу күтүскөн. Колхозта сарыктын 6 сүт-баран фер-малары, бо чымын тургускан 10 хей бригадалар ажалдан турар. Сарыктын болгаш чыгыч малды өстүр-еринин чыл планын ажык күтүскөн.

Сарык калдарын коммунист Кеже, төрөөн хойларын хургал-нарын чүс хуу камгалан алган хой-жудар Биче-оол, Калдар, Хуан-Бара, бир сарыкка онааштыр чылда 300 кг сүт савар онаалдын 9 айлар дүргүздө ажык күтүскөн саан-чылар Эчмечик, Балгар, Удук, хей бүтүрүндө 2 килограмман сүт дүк алган Шилей, Серен болгаш оон-даа өскө муракчылар бар.

Партия комитети комсомолдун, хер-рошкөнөр чөвүлелин, улусту дру-жинанык болгаш өң-хуузуун сүлү-үн ажыктын чөптө удуру турарын коммунист хуралга шүгүмчүлөөн.

Оң-биле чергелештир колхозтуу кол экономика болуп мал ажыкчы-да уугу хемчөгөл болгаш частыры-дан барын өчтөтүгү хуралга комму-нистер чугаалашкан. Колхоз шаар мал өстүреринин планын күтүскөн болгаш чыл эгелден бээр 3452 баш мал когаралдык болган. Кызыраш-кында болгаш ара-саар чорукта 3376 баш чаш төжү чедир албан. Мал ажыкчы муракчы аргаларын ажыклаганы, ону өргү хевээр чору-дуп турарында малдын өздүлө-лөө, шынарды-ла өскө-дөз бол-байн турар. Бо чымын он муң хойлу тарып бөвөдүр турган, амийи муң-даа чедирбөө. Мөңгүн-Тайга ферма-нын чангыс-даа хей тарымаан, Бо дөргө чүлө мал ажыкчынын тускай өртемчилеринин өскө, харын колхоз-ун баштаар черинин, партиа ком-итетинин бөрөгүнү база уугу чөптө ажык болур деп, коммунисттер шү-гүмчүлөөн.

Колхоз бо чымын ийи-ий

ВЦСПС-тин медеглели

Яролуг чепсентин шенделерин чамдык неминтеп харуур дугайнда Москва Керззинге хамаарышты профвилелерин Бүгү-кыдат федерациянын удуругуулаганын алан ханы частырылгы туруму-биле холбаштыр Профвилелеринин Бүгү-кыдат Федерациянын медеглели парлал ундурган.

ВЦСПС-тин медеглелинде айтып турары болза, профвилелеринин Бүгү-кыдат федерацияны чүгө Москва Керззинге уаур демисенип үнгөн эвес, харын база Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын Керззинге хамаарышты детнимечини болгаш чулдугуунушкунуну турумуун ээлзени дээр Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын болгаш оон чингине секретары эш Луи Сайянга уаур харын халдаашкыннарны кылган. Профвилелеринин Бүгү-кыдат федерациянын август 14-те парлал ундурган болгаш тус-тус чурттарын профвилелеринин ортузунга холбаш-биле тардып база Москва Керззинге уаур кампанияны холбаштыр деп кыйгырып турар медеглели делегейин профвилелеринин шимчашкыннин хүрээленинги чыгыс эинге айылыды болгаш тургузуп турар-дыр.

Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын дугуруштунган шиттирлеринге, делегейин дүшүрүлгү чоруун чымырлар болгаш термилеринге дайынчы айылын болдурус дээр демисенип айтырылганын талаш-биле оон интернационалы турумунга чорустур маргалдааны делегейин профвилелеринин шимчашкынни дегээр дээр ол ордалашкынчы совет профвилелерин шиттирлери удурулган турар деп, ВЦСПС-тин медеглелинде чугаалал турар. Яролуг чепсентин шенделерин-биле холбаштыр агаарын хораннаар чорунту сонсадыр дугайнда Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын нини туруму болгаш бүгү негелдерини НУР-нуң профвилелери моон мурунда деткип келген.

ВЦСПС-тин медеглелинде айтып турарын Эбуаар алырга, делегейин тайбынга ынаншылдыг иштерин боттарынын демиселинде чугула тийлегени медеглелер, а Москва Керззинге дугайында амалчы чон масаларын чыгыс ал-сеткилдиг бодалыга каттыгып турар чыгыс-даа уу профвилелеринин Бүгү-кыдат Федерациянын медеглелинде чок-тур. Москва Керззин деткир дугайында Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын медеглели профвилелеринин бешки Бүгү-делегей конгрессинге хүлээп алганы амал-чорудууларын, программанын Эбуаарга дүшүшкүн турар дээр аянныг чүвени чулурбушкан, кыдат профвилелерин удуругуулары Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерацияны уаур каржы халдаашкыннарны кылган. Моон-биле холбаштыр кыдат профвилелеринин удуругуулаганын айткан бүгү чүдүлери фактылар-биле, Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын чорудуу турары агыс демиселинин эрге-ажыктары-биле дүшүшкүн турар дээрзи медеглелерини боунун хүлээлгези кылдыр ВЦСПС санат турар. Август 14-те медеглелинде профвилелеринин Бүгү-кыдат Федерациянын удуругуулаганын тайылбырлаан туруму ханы частырылгы болуп турар дугайында Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын секретариатынын бодалыга Профвилелеринин Бүгү-кыдат Федерациянын Бүгү-кыдат Федерациянын принциптерин болгаш делегейин амалчы агызынын эрге-ажыктарын чыгылыш чокка камгалал турары дээр Луи Сайянг уаур кыдат профвилелер удуругууларын, халдаашкыннын бис бүрүнү-биле хүлээп көрбейн, буруу шаап турар бис.

Профвилелеринин Бүгү-кыдат Федерациянын удуругуулары боттарынын холунга алган угланашкыннын бүгү частырылгын, ол угланашкын Профвилелеринин Бүгү-делегей Федерациянын амалына чүгө бергелерин тургузуп, делегейин амалчы агызынын херзонге холгалды чедир дээрзи алында багаш медегел билир боор дээрзинге идегизри күнечинг дир деп, ВЦСПС-тин медеглелинин түнчелинде чугаалал турар.

Кеземчени көргүскен

САҢ-ХӨВ ЧУРУМУН УРЗНИ ДЭЗШ

Саң-хөв чурумун шымдыг сагыры болгаш акша-хереңгилери углашылдыг ажылгаары—будуруге, албан черлеринин удуругууларынга хажыттын болгаш хообду. Совет курунени ол хообдузун кым-на хажылар болду, мындыг кижилер кеземче харысалганын калды-бир хевирине онаажыр ужураг.

Ынчаарга коммунал будуругелеринге электрэнергия сайгарын хууларын талаш-биле республика контроланын начальгы эш Чижиков, ук контроланын кол башкары эш Сивцов олар ол чурумну биле турал-да, күрүне хереңгилерини чарыдалгыга үр үенин иштинде туралында ажылдады болдуруп, саң-хөв чурумун каржыны-биле үрел келгенер. Чүд дие, күрүнде бадылаан штаттар расписания Эбуаар ол контрога элэн каш инженерлерин шилеп тыпша, оларын ажылга чогууру-биле ажылгаар, ынчангаш республиканын коммунал будуругелеринин аразына электрэнергияны сайгары хууларын чогулгалды болдурууларын үндешти айтырылганын дүрген шиттирлээр ужураг турбузе, контроланын удуругуулары харын бухгалтер аппаратын үрдүндүр улгаттырып, күрүне банкынын оптукалар аргалар-биле мегелен тургаш, артык бухгалтерлерге шалым фондундан 700-тен эвээш эвес рубльдин ажыр чарыдалгы болдуран. Оон мынай ол контроланын удуругуулары баа-ла кажар аргаларын хереңгел туруп, күрбанкыны мегелештирээш, гостиницаларга үр үеде чурттап турган боттарынын чамдык ажылдакчыларын 119 түнтүр рубльди кварталга төлөвир кылдыр дүрүм чокка чарылган болган.

Бо үстүндө каржы хажыдышкыннарнын дугайында саң-хөв организанын кирген медеглени барымдаа-лап, Кызыл хоорайнын партия-күрүне контролонуу комитети ук айтканын бодунун чокка чагыг хуурадына чугаалашкан, саң-хөв чурумун каржыны-биле үрел келген эштер Чижиков, Сивцов оларын шалымдан дүрүм чокка артыр чарыдалган бүгү түнүгү тургаш дугайында шиттирлери үндүргөн. Ол мынкан боттарынын шын эвес айтканын боттарынын биле ол контрога саң-хөв чурумун хажыдышкынны болдуран республиканын Коммунал ажыл-агый министрствозунун удуругуулары эштер Еремеев, Ковина оларын СЭКП обкомунун, Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин чамында партия-күрүне контролонуу комитетинге шиттирлел көрү-биле шилчткен.

Ынчаарга республикада өске бүгү албай, будуругелеринин удуругуулары, оларын санажыла ажылдакчылары бо шын эвес практикада чогуур түнел үндүрери-че, күрүнеин саң-хөв чурумун шымдыг сагырыне үстүндө факт кичээлери турар-дыр.

САДЫГЛАШКЫНГА ТУРАЗЫНДА ААЖЫЛАП ДЭЗШ

Бөдө ажыл-агый продуктуларынын артыкшыктын курауларынын чурттагыч чондан салым белекчесин, тускай садыглашкынны организастары-биле Тыва республиканын чамында кооперативтин сайгарыла секциянын тургускан. Ынчаарга ол секциянын чамдык ажылдакчылары саң мындыг садыгын организастарынын корум-чурумун барымдаалап эдерерини база чурттагыч чонун мур-нуна ак-сеткилдиге болган болдурун орунга, совет садыгынны нини принциптеринге канчал-даа тазарышпас үлгедилерини кылдып келгенин республибоза баштаар чурткы чанында тургускан партия-күрүне контролонга дуза чедирерини болду илереткеш, хоорайнын партия-күрүне контролонуу комитетинге кижирин келген.

Ол болуктун чурткан хыналда-лап илерезин болза: кооперативтин эш Житовка баштаган ол сайгарыла секцияны кезде ажыл-агый продуктуларынын артыкшыктын курауларынын чурттагыч чондан белекче, садыглаар талаш-биле доктаркан чурумну эдерип сагымыры-

нын улуу, харын совет садыгын принциптин каржыны-биле хажыдып, ийн-чангыс спекулит садыглаарга, ак-сеткилдиг эвес кижилерге деткимче көргүзерини оруунче килрив келген.

Ол секция бир-ле тоянчы спекулитында 4 доккаар ажыс четпес кызыл арганын 3000 ажыг рубль-биле садып алган турган. Ынчаарга ол арганы чонга садыглаар дугайында республиканын Садыг министрствозундан чөпшөрел бербейн туралды-ла, ук секциянын ажылдакчылары Потемкин, Шлюсер олар чүгө боттарынын карманнарын додуруп, ажык-конча тыварын болааш. Деги 4 доккаар арганын хой кезин тускай ларестарга-даа кирбейн, кандыр-даа фактура-документ чокка хоорайга болгаш республикага чамдык-биле бааарлаан болган.

Мындыг чурок чок садыглаашкын болган спекулит садыглаарга база ак-сеткилдиг эвес тоянчы кижилерге дуалаж байдалын ол секцияны херек кырында туртуштунуу келгени, ук секциянын удуругуулары эш Житовту талашканын ажылга контрол чогунун уламандан болдуран дугайында дуалаар бөдүктүн кылган түнчели кончуг шын, Оон мынай ол секциянын № 2 ларестыга белекчесининг продуктуларын камгалал шыгжарына кайгарал тургустуу маанисинин 500 ажыг рубльдин чок бараннары урелип, кооперацияга уаур когарал база чедиртиген.

Кызыл хоорайнын партия-күрүне контролонуу комитети бо айтканын чугаалажы көргөш, ол садыг секциянын удуругуулары эш Житовту шымдыг додунтушаан, бодунун хары-херектин байдалын дарыг ижилерин оон негезин, а чурум чок, чинжен садыглаашкынны кылдып келгени дээр ук секциянын склад эргелекчи эш Потемкинни, ларек садыгын Шлюсерни ажылдан доп-дөрөөн үдүрерин болгаш кеземче харысалгалыгыне кирерин шиттирлөөш. Ынчангаш ол секциянын болгаш өскө-даа садыг организастарынын ажылдакчылары үстүндө айтканын ышкаш, таарышпас үлгедилерден тайлап совет садыгын принциптерин шындыг барымдаалавышкан, садып алыкчыларын мурнуна ак-сеткилдиге бараан болурун бодалаа чогуур.

А. КЫЗЫЛ-ОУЛ, Кызыл хоорайнын партия-күрүне контролонуу комитетинин кижисини.

Тергиидээн кыс

Коммунамини тургузуп турарынын чагай херзон дүргелерин дээр чон бо хире көдүрүшкүнүгү ажылдап турда, канчан черле анаа оларар боор деп боланын тура, Сарыглар Кара-Сарала машинага олурускаш, Суг-Аксынга халкан.

«Суг-Хөл» совхозта комсомол комитетинин секретары эш Хеймер-оолду, кабинетинге ол кирин келгеш, кезек ыт чок турган.

— Чаа, дыннап тур мен, кандыг херектиг келдинер, дүдмө? — деп, Хеймер-оол эптиг-садык аажок айттыр. Ол уруг бурунгаар бир, ийн баскан:

— Фермага саанчыларым хөлчөк, путевкадан берилерне кандыг ир? — дээр.

Хеймер-оол хүлүмүрүшкүш:

— Чүдүлдү херек-тир, Ак-Дашта аныктар фермаын организастар турар бис. Шупту баштайгы башалаан утсаалыг инектер чүве, сүдү-даа тергине боор ол— диген.

— Уксаалыг инектерин саап өрелип чаап тургаш, сүт тутатса канчаарыл, саап шыдаваа база атка мындыгыч — деп, Кара кезек иштинде боланын тура:

— Че, харын барайн, өске кижилерден туузан чүвем чүд, чалым авамыны инектерин саап тургаш, эвээш-биченин-даа бол, билип алкап болгай мен— деп, Кара бузуурдиг чугаалаар, комсомолчу путевканы алкаш, төрөөн чери— Ак-Дашка ажылдакчылары-биле чорупкан.

Баштайгы үеде тааржып турган элөөн хой бергелер Каранын үндүрүлүп, суларатпаан. Хой сүт дээр турар-соруун ыспайн, кымызга хажылап, өрүдүн чымып калбас дээр дыка оралдашкан. Шынап-да ол кымдан-даа дора эвес ажылдап турар, харын 1963 чымдыг бирги чурт-тынды эш-өрүн мурал берген. Бо чылын ол инек бүрүздүн 1500 кг сүтү саар деп хүлээлге алган. Ажыл дээрде амыр-дыкын болаваас, тып дээр анык кыстыг күзеп чоран күзели-даа боттанган.

Ам Сарыглар Кара чүгө ферма-да эвес, харын совхозта, районда сургажы берген. Ону хой сүт сагата дээр ВЛКСМ район комитети хүндүлү бижик-биле шаанын болгаш совхозтун комсомол комитети «Оң дээр саанчы» деп ымылдете тыпкан.

Комсомолчу кыстыг сөглөөн сөзү ажыл-херек-биле карышпай турар. Сентябрь 15-ке чедир бир инектен 1561 кг сүтү ол саап алган. Ол инектин-биле сөзүлгүна 14159 кг сүтү саап берген. Ленинни комсомолду 45 чыл болган оюнга таварган.

Н. КЕРТЕК.

АҢЧЫЛАР СЛЁДУ

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районунун агымдарынын сөдү октябрь 10-да болуп эрткин. Районда белектерди контроланын директору эш Бомбуй ачаа илеткел кылган.

Белектерди контроланы эрткин чылды өлүк болгаш агы-кеш белек-келешин планын ниништинде 117 хуу күстектен болза-даа ол иштинде өлүк тывышкын талаш-биле планын күтөспезин четпес. Эрткин чылын 22210 рубльдин өдүн килер, тургаш, ол планын чүгө 69,1 хуу күстектен.

Мындыг четпестерин чыдалганын районда агымдарын буруу деп санаары база берге. Эрткин чылын районун мурнакчы агымдары: Д. С. Май-оол, И. И. Логачев, С. Ч. Аралай, В. Д. Хуурак, А. Д. Базыр-Тараа оларга РСФСР-ин белектер эргелединде «Кончуг эки ачын» деп херек демдон тыпкан.

Илеткелдини сөдү чүве чугаалашынын херечилер турарын Эбуаар аларга, бо чыгыс өдүк планын күтөспезинге моондартар база-ла катталар хире апарган. Эрткин чымын 500 агымны тайгаларже атыларын көрдүнгөн турда, чүгө 178 кижиле ачкан, ол чоруктун үр-жү-биле план күстектен. Бо андыр сезонунда 185 кижини чорудары өрдүнүч турар, бо хүннөргө чедир чүгө 148 агым дадыланыт.

Оон мынай чамдык ажыл-агыйларын удуругуулары бо чугула ажылды кылдыра көрүп турар. «УТКА 25 чымал» совхозтун директору эш Стахарев «аппары бистип херезине эвес, ону белектерди контроланы чорудар» дээр аңчылар атыктарындан ойталап каан. «Улуг-Хем» сов-

хозтун ажылчыны ады Анай-оол эрткин чылын белектерди контроланы-биле керээ Эбуаар ачкан эки ачын оон директору эш Моисеев ону ажылдан үндүреринге чедир хемчег алган.

Аңдыр сезонунга белектер база-ла четпес чоруктан. Аңчыларын чамдыктарынын боолары чок, окчөмөк салып алыр чери биндичин, айт-хал-биле хандыгытар арга шиттирлеттинген болуп турары дүвүрчүг.

Сөдүк районун эң дээр аңчыларын ажыл-ижин медеглелер, эрткин шалгаларны тыпкан. Ол сөдүтүн киржикчилери районун бот аңчыларынга кыйгырып хүлээп алган.

В. БАИР, «Шынын» тускай корреспондентини.

Шуурмакта кезде магазинин эргелекчин эш Корешниковалык эки ажылын дөрт чыл дургуунда медеглел келген. Ол бо чылын сентябрь айда барыш саарылазынын планын 102 хуу күстектен. Шуурмакта столовая (эргелекчин эш Кирилловска) ажылдакчылары ай, квартал планнарын үргүчү ажыр күстектен турар.

Чон-Хемчик парткомуну база мында будуруге эргеледи колхозтун байдалын көрө-тура, ону калдар-биле бижылар хемчегин алыр байтыг, харын-даа чамдык чүгөр ажылдакчылары өске колхозтарче чоруктап, ол мынкан хоудал турар ажал-агыйнын курауларынын илереди талаш-биле кандыр-даа боттуг дуалакчыны көргүсепти келгенин обкомуну буюруска демгелээш. Колхозтун коммунистери будуруге авангардчы ролду ойнаанын тургалы-биле сагыла-чурум урээр, эт-херечи камнаваас, брак кылдыр чоруктар партия кижигууларын аразында бештир тургалыг коммунистер боттарынын хуурадына шымдыг шүгүмчүлөн турган.

Хожудал турар ажал-агыйларын дүрген хожугууларын эң чугула аргасы болза, оларын дуржулгап, ажыл-агыйны, эртем билдигин, ажал-инчилерин баштап шыдаар, ак-сеткилдиге ажылдакчылар-биле бижылаары болуп деп, бистип партияныкы улаа-дара айткан келген. Ол негездин күстектерин-биле Чон-Хемчик будуруге эргеледини инспектор-организаторуна сөзүгү хүннөргө чедир байг эвес ажылдап турган, кезде ажал-агыйын билер талаш-биле элөөн дуржулгагы эш Т. Бичен-оолду бо хоудал турар СЭКП ХХП сөдүтин атыг колхозтун даргазына колхозчулар сөгүн алганар. Колхозчуларын уаур идегелин, партия-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

Колхоз баштаар черинин составын чаргаланы-биле чергелештир, партия организанын белекчесинг ажалдык-биле бижылавышкан чогуур саанчы коммунистери болгаш комсомолчулары мал, чер ажалыне болгаш өске-даа будуруге улашканын чоруктан. Оон аңгыда чорудар чүгө хемчегелеринг бирези болза, күш-ажыдын организаст хевирин эде тургуулары болур. Ажал-агыйнын амак буруунде-ле тускай эргелиг улашкы турган болза, ол колхозта ам мал болган чер ажалын каттай чорудар бот-оруга-чарыгалыг ийн будуруге бригадаларын тургузар. Кол адыларын хаара тулар, каттыгырлан чөтөр күштүг, чепсек-херекселг бригадалар болза үрмөк бригадалардан болган агы-агы фермалар ыракта ажитыг деп чүвени Каз-Хем районда «Тилелеге» болгаш өске-даа колхозтар амандар кырында көргүскен.

Колхозта бар турар норма-чипектер эргилерин, амылга идиг бербертей бергенин барымдаалааш, ажалдык кымырынын нормаларын, ажал-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

Колхоз баштаар черинин составын чаргаланы-биле чергелештир, партия организанын белекчесинг ажалдык-биле бижылавышкан чогуур саанчы коммунистери болгаш комсомолчулары мал, чер ажалыне болгаш өске-даа будуруге улашканын чоруктан. Оон аңгыда чорудар чүгө хемчегелеринг бирези болза, күш-ажыдын организаст хевирин эде тургуулары болур. Ажал-агыйнын амак буруунде-ле тускай эргелиг улашкы турган болза, ол колхозта ам мал болган чер ажалын каттай чорудар бот-оруга-чарыгалыг ийн будуруге бригадаларын тургузар. Кол адыларын хаара тулар, каттыгырлан чөтөр күштүг, чепсек-херекселг бригадалар болза үрмөк бригадалардан болган агы-агы фермалар ыракта ажитыг деп чүвени Каз-Хем районда «Тилелеге» болгаш өске-даа колхозтар амандар кырында көргүскен.

Колхозта бар турар норма-чипектер эргилерин, амылга идиг бербертей бергенин барымдаалааш, ажалдык кымырынын нормаларын, ажал-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

Колхоз баштаар черинин составын чаргаланы-биле чергелештир, партия организанын белекчесинг ажалдык-биле бижылавышкан чогуур саанчы коммунистери болгаш комсомолчулары мал, чер ажалыне болгаш өске-даа будуруге улашканын чоруктан. Оон аңгыда чорудар чүгө хемчегелеринг бирези болза, күш-ажыдын организаст хевирин эде тургуулары болур. Ажал-агыйнын амак буруунде-ле тускай эргелиг улашкы турган болза, ол колхозта ам мал болган чер ажалын каттай чорудар бот-оруга-чарыгалыг ийн будуруге бригадаларын тургузар. Кол адыларын хаара тулар, каттыгырлан чөтөр күштүг, чепсек-херекселг бригадалар болза үрмөк бригадалардан болган агы-агы фермалар ыракта ажитыг деп чүвени Каз-Хем районда «Тилелеге» болгаш өске-даа колхозтар амандар кырында көргүскен.

Колхозта бар турар норма-чипектер эргилерин, амылга идиг бербертей бергенин барымдаалааш, ажалдык кымырынын нормаларын, ажал-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

Колхоз баштаар черинин составын чаргаланы-биле чергелештир, партия организанын белекчесинг ажалдык-биле бижылавышкан чогуур саанчы коммунистери болгаш комсомолчулары мал, чер ажалыне болгаш өске-даа будуруге улашканын чоруктан. Оон аңгыда чорудар чүгө хемчегелеринг бирези болза, күш-ажыдын организаст хевирин эде тургуулары болур. Ажал-агыйнын амак буруунде-ле тускай эргелиг улашкы турган болза, ол колхозта ам мал болган чер ажалын каттай чорудар бот-оруга-чарыгалыг ийн будуруге бригадаларын тургузар. Кол адыларын хаара тулар, каттыгырлан чөтөр күштүг, чепсек-херекселг бригадалар болза үрмөк бригадалардан болган агы-агы фермалар ыракта ажитыг деп чүвени Каз-Хем районда «Тилелеге» болгаш өске-даа колхозтар амандар кырында көргүскен.

Колхозта бар турар норма-чипектер эргилерин, амылга идиг бербертей бергенин барымдаалааш, ажалдык кымырынын нормаларын, ажал-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

Колхоз баштаар черинин составын чаргаланы-биле чергелештир, партия организанын белекчесинг ажалдык-биле бижылавышкан чогуур саанчы коммунистери болгаш комсомолчулары мал, чер ажалыне болгаш өске-даа будуруге улашканын чоруктан. Оон аңгыда чорудар чүгө хемчегелеринг бирези болза, күш-ажыдын организаст хевирин эде тургуулары болур. Ажал-агыйнын амак буруунде-ле тускай эргелиг улашкы турган болза, ол колхозта ам мал болган чер ажалын каттай чорудар бот-оруга-чарыгалыг ийн будуруге бригадаларын тургузар. Кол адыларын хаара тулар, каттыгырлан чөтөр күштүг, чепсек-херекселг бригадалар болза үрмөк бригадалардан болган агы-агы фермалар ыракта ажитыг деп чүвени Каз-Хем районда «Тилелеге» болгаш өске-даа колхозтар амандар кырында көргүскен.

Колхозта бар турар норма-чипектер эргилерин, амылга идиг бербертей бергенин барымдаалааш, ажалдык кымырынын нормаларын, ажал-

нын даалганын күстектери-биле эш Бичен-оол уаур чүткүдүгү, бедик идегелиг ажылдан киринкен. Ол мынкан дээр эртемниг, анык агроном эш Сотпанын эки-хуууну-биле колхозтун агрономунга барып ажалдык бергенин оон патриоту идегелин тодогай демдө болуп. Колхозтун баштаар черинин составында будуругенин мурнакчылары: комбайнер Монгуш Хуред-Дан, саанчы Монгуш Алдын-Кис, чылаачын Боржак Намчал, агроном Сотпа оларын немешкени баштаар черини ажалын идегелигдер деп идеген болур. Оон-биле чергелештир Чон-Хемчик эргеледини удуругуулары бо колхозту механик, зоотехник-биле бижылаар айтканын дораан шиттирлээр чоругу.

